

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงเปรียบเทียบ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิผลของการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกสำหรับการส่งเสริมการเริ่มต้นเลี้ยงบุตรด้วยนมมารดาในระยะแรก ณ หน่วยคลอด โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา คือ ผู้คลอดและทารกแรกเกิดปกติ ไม่มีภาวะแทรกซ้อนตามข้อบ่งชี้ของหน่วยคลอด โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ ประกอบด้วย

1. กลุ่มผู้คลอดและทารกแรกเกิดปกติที่ได้รับการดูแลตามปกติ เป็นการศึกษาย้อนหลัง จากเวชระเบียน ระหว่างเดือนพฤษภาคม ถึงเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2553 จำนวน 63 คู่
2. กลุ่มผู้คลอดและทารกแรกเกิดปกติที่ได้รับการดูแลโดยใช้แนวปฏิบัติทางคลินิก เป็นการศึกษาไปข้างหน้า ระหว่างเดือนพฤษภาคม ถึงเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2554 จำนวน 62 คู่

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษานี้ มี 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 แนวปฏิบัติทางคลินิกสำหรับการส่งเสริมการเริ่มต้นเลี้ยงบุตรด้วยนมมารดา ระยะแรก โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ ที่พัฒนาโดยกรรมการ กันธรักษาและคณะ (2554) มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การให้ความรู้และฝึกทักษะการส่งเสริมการเริ่มต้นเลี้ยงบุตรด้วยนมมารดา ระยะแรกให้แก่บุคลากร 2) การให้ข้อมูลมารดาเกี่ยวกับการเริ่มต้นเลี้ยงบุตรด้วยนมมารดาในระยะแรก 3) การลดอุปสรรคหรือสิ่งขัดขวางการเลี้ยงบุตรด้วยนมมารดาในห้องคลอดและห้องคลอด ได้แก่ การดูแลมารดาเพื่อป้องกันการคลอดยาวนาน และการลดความเจ็บปวดในระยะคลอดของมารดาโดยไม่ใช้ยา 4) การปฏิบัติตามขั้นตอนของการสัมผัสแบบเนื้อแนบเนื้อระหว่างมารดากับทารกและการจัดทำทารก และ 5) การดูแลทารกแรกเกิด

ส่วนที่ 2 เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

2.1 แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคลของมารดา ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ข้อมูลการตั้งครรภ์ ข้อมูลการคลอด ข้อมูลทารกแรกเกิด และข้อมูลเกี่ยวกับการคลอดที่มีผลต่อการเริ่มต้นเลี้ยงบุตรด้วยนมมารดาในระยะแรก ลักษณะของข้อคำถามเป็นแบบเลือกตอบ และเติมคำหรือข้อความลงในช่องว่าง

2.2 แบบวัดความสำเร็จของการส่งเสริมการเริ่มต้นเลี้ยงบุตรด้วยนมมารดาในระยะแรก ประกอบด้วย

2.2.1 แบบวัดความสำเร็จการสัมผัสแบบเนื้อแนบเนื้อระหว่างมารดากับทารก ภายใน 1 ชั่วโมงแรกหลังคลอด

2.2.2 แบบวัดความสำเร็จในการอมหัวนมหรือดูดนมมารดาของทารกในระยะแรก หลังคลอด

2.2.3 แบบวัดปริมาณน้ำนมของโรงพยาบาลมหาราชานครเชียงใหม่

2.2.4 แบบสอบถามการเลี้ยงบุตรด้วยนมมารดาอย่างเดียวนาน 24 ชั่วโมงก่อนจำหน่าย

2.2.5 แบบบันทึกอุณหภูมิกายทารกและปรอทวัดอุณหภูมิทางทวารหนัก

ผลการศึกษา

ผลการศึกษาประสิทธิผลของการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกสำหรับการส่งเสริมการเริ่มต้นเลี้ยงบุตรด้วยนมมารดาในระยะแรก โรงพยาบาลมหาราชานครเชียงใหม่ พบว่า

1. ผู้คลอดและทารกแรกเกิดกลุ่มที่ได้รับการดูแลโดยใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกมีคะแนนเฉลี่ยความสำเร็จการสัมผัสแบบเนื้อแนบเนื้อระหว่างมารดากับทารกภายใน 1 ชั่วโมงแรกหลังคลอด สูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการดูแลตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$)

2. ทารกแรกเกิดกลุ่มที่มารดาได้รับการดูแลโดยใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกมีคะแนนเฉลี่ยความสำเร็จในการอมหัวนมหรือดูดนมมารดาภายใน 1 ชั่วโมงแรกหลังคลอดสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการดูแลตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$)

3. ผู้คลอดกลุ่มที่ได้รับการดูแลโดยใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกมีคะแนนเฉลี่ยปริมาณน้ำนมในวันที่ 1, 2 และ 3 หลังคลอดมากกว่ากลุ่มที่ได้รับการดูแลตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$)

4. ผู้คลอดกลุ่มที่ได้รับการดูแลโดยใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกมีสัดส่วนความสำเร็จในการเลี้ยงบุตรด้วยนมมารดาอย่างเดียวนาน 24 ชั่วโมงก่อนจำหน่ายสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการดูแลตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

5. ทารกแรกเกิดกลุ่มที่มารดาได้รับการดูแลโดยใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกมีค่าเฉลี่ยอุณหภูมิกายที่ 30 นาที และ 2 ชั่วโมงแรกหลังคลอดสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการดูแลตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$ และ ($p < .001$ ตามลำดับ)

ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้ ดังนี้

1. ผู้ศึกษานำเสนอผลการศึกษากลับนี้ต่อหัวหน้าหน่วยงาน เพื่อให้ผู้บริหารสนับสนุนการนำแนวปฏิบัติทางคลินิกสำหรับการส่งเสริมการเริ่มต้นเลี้ยงบุตรด้วยนมมารดาในระยะแรก ไปใช้ในหน่วยคลอด โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่อย่างต่อเนื่องและควรมีการติดตามประเมินประสิทธิผลของการนำแนวปฏิบัติทางคลินิกไปใช้เป็นระยะ เพื่อพัฒนาคุณภาพการปฏิบัติทางคลินิกให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีที่สุดต่อผู้คลอดและทารกแรกเกิด
2. ควรมีการจัดอบรมให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเริ่มต้นเลี้ยงบุตรด้วยนมมารดาในระยะแรกแก่บุคลากรในหน่วยงาน ทั้งแพทย์ พยาบาล และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในหน่วยคลอดและหน่วยหลังคลอด เพื่อสร้างความตระหนักและเห็นความสำคัญของการส่งเสริมการเริ่มต้นเลี้ยงบุตรด้วยนมมารดาในระยะแรก และมารดากับทารกแรกเกิดจะได้รับการดูแลสนับสนุนในการเลี้ยงบุตรด้วยนมมารดาอย่างต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพมากที่สุดทั้งในหน่วยคลอดและหลังคลอด
3. ควรมีการทบทวนและพัฒนาคุณภาพการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกอย่างต่อเนื่อง โดยการศึกษาและทบทวนหลักฐานเชิงประจักษ์ใหม่ ๆ อย่างสม่ำเสมอ เพื่อนำมาปรับปรุงแนวปฏิบัติทางคลินิกให้มีความทันสมัย เกิดประสิทธิภาพสูงสุดกับผู้รับบริการ

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้างต่อไป ดังนี้

1. ควรมีการศึกษาประสิทธิผลของการนำแนวปฏิบัติทางคลินิกสำหรับการส่งเสริมการเริ่มต้นเลี้ยงบุตรด้วยนมมารดาในระยะแรก โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ ไปใช้ในการศึกษาผลลัพธ์ระยะยาว เช่น การเลี้ยงบุตรด้วยนมมารดาอย่างเต็มที่ 1 เดือน และ 6 เดือนหลังคลอด เป็นต้น
2. ควรมีการศึกษาประสิทธิผลของการนำแนวปฏิบัติทางคลินิกสำหรับการส่งเสริมการเริ่มต้นเลี้ยงบุตรด้วยนมมารดาในระยะแรก โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ ไปใช้ในกลุ่มอื่นๆ เช่น มารดาวัยรุ่น มารดาที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ มารดาที่คลอดโดยใช้สูติศาสตร์หัตถการ เป็นต้น